

حسابهای استان

فصل ۲۳

مقدمه

هدف از تهیه و تدوین حساب‌های ملی، محاسبه مهم‌ترین متغیرهای جریان‌های اقتصادی نظیر تولید، مصرف، تشکیل سرمایه، صادرات، واردات و درآمد، در یک دوره زمانی معین و اندازه‌گیری مهم‌ترین متغیرهای اقتصادی موجودی منابع، نظیر ثروت، دارایی و بدھی، در مقطعی از زمان است که از طریق آنها می‌توان وضعیت اقتصادی کشور را در آن دوره یا مقطع زمانی به تصویر کشید. تهیه و تدوین آمار حساب‌های ملی در کشورهای مختلف، بر اساس چارچوب سیستم حساب‌های ملی پیشنهاد شده توسط سازمان ملل متحد انجام می‌شود.

سیستم مذکور برای اولین بار در سال ۱۹۵۳ به صورت مجموعه‌ای فرموله شده تحت عنوان "سیستم حساب‌های ملی" یا "SNA"^(۱) منتشر شده است. آخرین تجدیدنظر در SNA، در سال ۱۹۹۳ صورت گرفت که توسط پنج نهاد بین‌المللی متشکل از سازمان ملل، صندوق بین‌المللی پول، بانک جهانی، سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه و کمیسیون جامعه اروپایی، به تصویب رسید. تهیه حساب‌های ملی، بعد از جنگ جهانی دوم به صورت موردی و بر اساس نیازهای خاص در ایران شروع شد، از جمله در سال‌های ۱۳۳۷ و ۱۳۳۸ به ترتیب "تولید ناخالص داخلی ایران برای سال ۱۳۳۴" و "تولید ملی ایران برای سال ۱۳۳۶"، توسط کارشناسان خارجی برآورد شد. سپس سازمان برنامه و بودجه، درآمد ملی کشور را برای دوره زمانی ۱۳۳۷ تا ۱۳۴۰ به تفصیل برای بخش‌های مختلف اقتصادی برآورد و منتشر نمود.

بانک ملی نیز برآورد مقدماتی دیگری را برای سال ۱۳۳۸ به انجام رساند. با تأسیس بانک مرکزی ایران در سال ۱۳۳۹، بهدلیل فقدان یک سازمان رسمی آمار، تهیه حساب‌های ملی به عهده این بانک گذاشته شد و پس از آن بر اساس قانون بهمن ماه این وظیفه رسماً به مرکز آمار ایران محول شد. محاسبه ارزش افزوده بخش‌های اقتصادی، در سال‌های قبل از پیروزی انقلاب اسلامی و محاسبه محصول ناخالص داخلی از روش هزینه، از سال ۱۳۶۱ و نیز تهیه جداول داده – ستانده اقتصاد ایران برای سال‌های ۱۳۵۲، ۱۳۵۵ و ۱۳۷۰، از جمله مهم‌ترین اقدامات مرکز آمار ایران در تهیه حساب‌های ملی بوده است.

^(۱)System of National Accounts: SNA

تهیه مستمر و منظم حسابهای ملی بر اساس آخرین تجدید نظر SNA، از سال ۱۳۷۳ در برنامه کار مرکز آمار ایران قرار گرفت، بدین ترتیب مرکز آمار ایران تا سال ۱۳۹۰ حسابهای ملی را بر اساس تعاریف، مفاهیم، طبقه‌بندی‌ها و روش‌های محاسباتی منطبق بر SNA سال ۱۹۹۳ و از سال ۱۳۹۰ بر اساس SNA سال ۲۰۰۸، به قیمت‌های جاری و ثابت تهیه و منتشر می‌کند.

اطلاعات حسابهای ملی تا سال ۱۳۹۰ حاوی اطلاعات تفصیلی مربوط به ارزش افزوده ۷۲ رشته فعالیت اقتصادی و از سال ۱۳۹۰ حاوی اطلاعات تفصیلی مربوط به ارزش افزوده ۸۴ رشته فعالیت اقتصادی، هزینه‌های مصرف نهایی و مصرف نهایی واقعی خانوار و دولت، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، واردات، صادرات، تغییر موجودی انبار، مصارف فردی، مصارف جمعی، حساب تولید، حساب ایجاد درآمد، حساب کالاها و خدمات و عرضه و تقاضای کل است.

همچنین از سال ۱۳۷۶، مرکز آمار ایران مبادرت به تهیه و تدوین حسابهای منطقه‌ای کرده است و در این راستا تا سال ۱۳۹۰ محصول ناخالص داخلی استان‌ها و اطلاعات تفصیلی مربوط به ارزش افزوده ۷۲ رشته فعالیت اقتصادی و از سال ۱۳۹۰ محصول ناخالص داخلی استان‌ها و اطلاعات تفصیلی مربوط به ارزش افزوده ۸۴ رشته فعالیت اقتصادی را تهیه و منتشر می‌کند.

لازم به ذکر است به دلیل تغییر چارچوب کارگاهی طرح آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر و بازنگری سری زمانی مربوط به آن و در نتیجه بازنگری رشته فعالیت‌های مرتبط با صنعت، اطلاعات حسابهای منطقه‌ای سال‌های ۱۳۹۵ الی ۱۳۹۰ تجدیدنظر شده است. همچنین اطلاعات حسابهای منطقه‌ای سال ۱۳۹۷ نیز به علت تأخیر در انتشار طرح آمارگیری کارگاه‌های صنعتی و به تبع آن برخی رشته فعالیت‌ها، با تأخیر مواجه گردیده است.

اطلاعات این فصل شامل محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار، ارزش افزوده، ستانده و مصرف واسطه بخش‌های عمده اقتصادی در استان می‌باشد.

در مورد آمار ارائه شده توضیح نکات زیر ضروری است:

- اختلاف بعضی از ارقام در سطح منطقه‌ای با ارقام در سطح ملی، همان‌طور که در کشورهای دیگر نیز مرسوم می‌باشد، ناشی از آن است که اطلاعات حسابهای ملی مربوط به یک سال مالی به دلیل نهایی نبودن بعضی اطلاعات، در سال بعد مورد تجدیدنظر قرار می‌گیرد و حسابهای منطقه‌ای زمانی تهیه می‌شود که تجدیدنظر در ارقام حسابهای ملی هنوز صورت نگرفته است.

۲- اختلاف بعضی از ارقام با سالنامه سال‌های گذشته، به دلیل تجدیدنظری است که توسط سازمان‌های ذی‌ربط انجام شده است.

تعاریف و مفاهیم به کار رفته در این فصل به شرح زیر است:

تولید اقتصادی: فرایندی است که با استفاده از داده‌های نیروی کار، سرمایه، کالاها و خدمات تحت کنترل و مسئولیت یک واحد نهادی، به منظور تولید کالاها و خدمات دیگر انجام می‌گیرد.

تولید اقتصادی از دیدگاه حساب‌های ملی: حد و مرز تولید در سیستم حساب‌های ملی، محدودتر از حد و مرز کلی آن است. به دلایلی، آن دسته از فعالیت‌های انجام شده توسط خانوارها که خدمات شخصی و خانگی را برای مصرف نهایی خود تولید می‌کنند، در سیستم حساب‌های ملی، تولید محسوب نمی‌شود.

واحد نهادی: موجودیت اقتصادی است که با استفاده از حقوق خود، قابلیت تملک دارایی‌ها، تقبل بدهی‌ها و اشتغال به فعالیت‌های اقتصادی و مبادله با سایر موجودیت‌ها را دارد و می‌تواند مجموعه کاملی از حساب‌ها، از جمله ترازنامه دارایی‌ها و بدهی‌های مربوط به خود را تهییه کند. واحدهای نهادی در قالب

۵ بخش زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

۱- شرکت‌های مالی

۲- شرکت‌های غیر مالی

۳- دولت

۴- مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها

۵- خانوارها

کالاها: اشیایی فیزیکی هستند که برای آن‌ها تقاضا و امکان ایجاد حق مالکیت، وجود دارد و مالکیت آن‌ها می‌تواند از طریق مبادله در بازار، از یک واحد نهادی به واحد نهادی دیگر منتقل شود.

خدمات: ستاندهای ناهمگنی هستند که تولید آن‌ها بر اساس سفارش انجام می‌گیرد. خدمات دارای موجودیت مستقلی نیستند که امکان ایجاد حق مالکیت بر آن‌ها وجود داشته باشد. خرید و فروش خدمات از تولید آن‌ها جدا نیست و این دو فرایند همزمان صورت می‌گیرد.

محصول ناخالص داخلی: محصول ناخالص داخلی، نتیجه نهایی فعالیت‌های اقتصادی واحدهای تولیدی مقیم یک کشور در یک دوره زمانی معین است. محصول ناخالص داخلی به سه روش تولید، هزینه و درآمد محاسبه می‌شود.

قیمت جاری (بازار): هرگاه اجزاء حساب‌های ملی را به قیمت دوره گزارش شده فعلی، بیان کنیم در این صورت آن‌ها را به قیمت جاری نشان داده‌ایم.

قیمت ثابت: هرگاه اجزاء حساب‌های ملی را بر حسب قیمت‌های دوره مرجع یا پایه بیان کنیم در این صورت آن‌ها را به قیمت ثابت نشان داده‌ایم.

ارزش افزوده: ارزش اضافی ایجاد شده در جریان تولید است. تفاوت بین ارزش ستانده و مصرف واسطه در هر فعالیت اقتصادی را ارزش افزوده ناخالص می‌گویند. پس از کسر مصرف سرمایه ثابت از ارزش افزوده ناخالص، ارزش افزوده خالص به دست می‌آید.

ستانده: ستانده هر واحد تولیدی، مجموع کالاهای خدماتی است که در آن واحد تولید می‌شود و برای استفاده در دسترس قرار می‌گیرد. سهمی از کالاهای خدمات که تا پایان دوره حسابداری به صورت ناتمام یا کار در جریان ساخت باقی مانده باشد، جزو ستانده واحد به حساب می‌آید. کالاهای خدماتی که در یک واحد در دوره حسابداری معین تولید و در همان دوره در دیگر فرایندهای تولید آن واحد مصرف می‌شود، جزو ستانده آن واحد منظور نمی‌گردد.

ستانده به سه دسته تقسیم می‌شود: ستانده بازاری، ستانده تولید شده برای خود مصرفی نهایی و تشکیل سرمایه به حساب خود و سایر ستاندهای غیر بازاری.

مصرف واسطه: ارزش کالاهای خدمات مصرف شده در جریان تولید، به استثنای مصرف سرمایه ثابت است.

مصرف سرمایه ثابت: مصرف سرمایه ثابت، عبارت از کاهش ارزش جاری موجودی دارایی‌های ثابت است که در اثر از بین رفتن فیزیکی، از مد افتادگی عادی و حوادث معمولی، در دارایی‌های تحت مالکیت و مورد استفاده یک تولیدکننده در یک دوره حسابداری، پدید می‌آید. مصرف سرمایه ثابت جزو هزینه‌های تولید است ولی مصرف واسطه محسوب نمی‌شود. این هزینه شامل ارزش دارایی‌های ثابت تخریب شده در نتیجه جنگ یا حوادث استثنایی که به ندرت پیش می‌آیند، از قبیل بلایای طبیعی عمدہ نمی‌شود.

مالیات‌ها: مالیات‌ها، پرداخت‌های اجباری و بلاعوض واحدهای نهادی به دولت است که به صورت نقدی و غیرنقدی انجام می‌گیرد. اطلاق صفت بلاعوض به مالیات‌ها، از این جهت است که دولت در مقابل دریافت مالیات از یک واحد نهادی، خدمتی را به صورت فردی به آن ارائه نمی‌کند هر چند که با دریافت مالیات، منابع مالی خود را افزایش دهد و با استفاده از این منابع، کالاهای خدماتی را برای سایر واحدهای اعم از تک تک افراد یا کل جامعه فراهم آورد.

مالیات‌ها به دو دسته کلی تقسیم می‌شوند:

- مالیات بر تولید و واردات
- مالیات بر درآمد، ثروت و غیره

مالیات بر تولید و واردات: مالیاتی است که بر کالاهای خدمات، در زمانی که تولید شده‌اند، فروخته شده‌اند یا به مصارف دیگری رسیده‌اند و یا از خارج وارد شده‌اند، تعلق می‌گیرد. مالیات بر تولید و واردات، منطبق با واژه سنتی مالیات‌های "غیر مستقیم" است که در سیستم حساب‌های ملی سابق به کار برده می‌شد.

مالیات بر تولید و واردات به دو گروه جزیی‌تر تقسیم می‌شوند:

- مالیات بر محصول
- سایر مالیات‌های بر تولید

مالیات بر محصول: مالیات بر محصول، مالیات تعلق گرفته بر یک واحد کالا یا خدمت است که به صورت مبلغ مشخصی برای هر واحد مقدار کالا یا درصد مشخصی از قیمت یک واحد کالا یا خدمت مبادله شده تعیین می‌شود. انواع مالیات بر محصول به شرح زیر است:

- مالیات از نوع مالیات ارزش افزوده(VAT): مالیات تعلق گرفته بر کالاهای خدمات است که در مراحل مختلف توسط بنگاه‌های اقتصادی اخذ می‌شود ولی در نهایت، کل آن توسط خریدار نهایی پرداخت می‌شود.

- مالیات و حقوق گمرکی بر واردات: عبارت از مالیات تعلق گرفته بر کالاهای این است که هنگام عبور از مرزهای گمرکی یا مرزهای اقتصادی، قابل پرداخت می‌شود. این نوع مالیات، همچنین شامل مالیات تعلق گرفته بر خدماتی است که توسط تولیدکنندگان غیر مقیم به واحدهای نهادی مقیم ارائه می‌شود.

- مالیات بر صادرات: مالیات تعلق گرفته بر کالاهایی است که از قلمرو اقتصادی خارج می‌شود و هنگام خروج از مرز قابل پرداخت می‌گردد. این نوع مالیات همچنین شامل مالیات تعلق گرفته بر خدماتی است که به واحدهای غیر مقیم ارائه می‌شود.
به طور کلی مالیات بر محصول، واردات و صادرات، مالیات‌هایی هستند که بر کالاها و خدمات تعلق می‌گیرند و در اثر تولید، فروش، انتقال، کرایه کالا یا ارائه خدمت قابل پرداخت می‌شوند.

سایر مالیات‌های بر تولید: سایر مالیات‌های بر تولید، تمامی مالیات‌هایی را در بر می‌گیرد که یک بنگاه در نتیجه اشتغال به تولید (به غیر از مالیات بر محصول)، موظف به پرداخت آن است. این نوع مالیات، مالیات بر سود یا مالیات بر سایر درامدهای دریافت شده توسط بنگاه را در بر نمی‌گیرد و مالیاتی است که صرف نظر از سوددهی تولید، قابل پرداخت است، نظیر مالیات بر زمین، دارایی‌های ثابت و نیروی کار به کار گرفته شده در فرآیند تولید یا فعالیتها و مبادلات ویژه. تغییر موجودی انبار، به صورت ارزش موجودی انبار تحصیل شده توسط بنگاه، منهای ارزش مصرف آن در طول دوره حسابداری ثبت می‌شود.

یارانه (سوبسید): یارانه، پرداخت‌های جاری و بلاعوض واحدهای دولتی به بنگاه‌های اقتصادی است که بر اساس میزان فعالیت‌های تولیدی آن‌ها و یا مقدار یا ارزش کالاها یا خدمات تولید شده، فروخته شده یا وارد شده توسط آن‌ها، تعیین می‌شود. یارانه ممکن است بر تولیدات داخلی یا بر کالاهای وارد شده نیز، تعلق گیرد.

یارانه، مشابه مالیات‌ها به دو دسته کلی تقسیم می‌شود:

- یارانه بر محصول
- سایر یارانه‌ها بر تولید

یارانه بر محصول: یارانه‌ای است که بر یک واحد کالا یا خدمت تولید شده تعلق می‌گیرد و به صورت مبلغ مشخصی برای یک واحد کالا یا به صورت درصد مشخصی از یک کالا یا خدمت، قابل پرداخت است.

سایر یارانه‌ها بر تولید: عبارت از تمامی یارانه‌هایی است که بنگاه‌های مقیم، در اثر اشتغال به تولید دریافت می‌کنند، غیر از انواع یارانه بر محصول.

گزیده اطلاعات

در سال ۱۳۹۷، محصول ناخالص داخلی استان به قیمت بازار، بیش از ۵۵۲۷۲۵ میلیارد ریال بوده که نسبت به سال قبل، ۴۶/۱ درصد افزایش داشته است. در این سال محصول ناخالص داخلی بدون نفت (به قیمت بازار)، بیش از ۱۴۱۱۳۰ میلیارد ریال بوده که نسبت به سال قبل ۳۳/۳ درصد افزایش نشان می‌دهد.

در سال ۱۳۹۷، ارزش افزوده در بخش‌های عمده اقتصادی، حدود ۵۵۱۹۲۷ میلیارد ریال بوده که نسبت به سال قبل، ۴۶/۱ درصد افزایش یافته است. در این میان بخش استخراج معدن با ۷۴/۷ درصد بیشترین سهم و بخش فعالیتهای اداری و خدمات پشتیبانی با ۱۳/۰ درصد کمترین سهم را دارا می‌باشد.

در این سال، ستانده در بخش‌های عمده اقتصادی، حدود ۶۲۹۷۴۵ میلیارد ریال بوده که نسبت به سال قبل ۴۲/۹ درصد افزایش یافته است. بخش‌های استخراج معدن و ساختمان به ترتیب با ۶۶/۳ درصد و ۶/۳ درصد بیشترین سهم و بخش فعالیتهای حرفه‌ای، علمی و فنی با ۱۶/۰ درصد، کمترین سهم را داشته‌اند.

در سال ۱۳۹۷، مصرف واسطه در بخش‌های عمده اقتصادی، بیش از ۷۷۸۱۷ میلیارد ریال بوده که نسبت به سال قبل ۲۳/۹ درصد افزایش یافته است. قابل ذکر است که بخش ساختمان با ۲۹/۸ درصد و بعد از آن بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری با ۲۰/۵ درصد بیشترین سهم و بخش فعالیتهای حرفه‌ای، علمی و فنی با ۰/۲ درصد کمترین سهم از مصرف واسطه را به خود اختصاص داده‌اند.

۱- ۲۳-۱- محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار و ارزش افزوده در بخش‌های عمده اقتصادی (میلیون ریال)

شرح	(به قیمت جاری)	(۱)۱۳۹۰.	(۱)۱۳۹۳	۱۳۹۴
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری.....	۳۵۷۰۸۴۳	۹۳۹۹۳۲۹	۱۰۸۶۰۱۸۸	
استخراج معدن.....	۱۵۲۳۷۷۵۶۹	۲۴۴۶۳۲۴۸	۱۴۴۱۹۷۲۲۱	
صنعت.....	۵۳۲۱۹۵۲	۱۱۸۷۱۹۶۱	۱۲۶۸۹۲۷۴	
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوای.....	۴۸۵۳۶۴	۶۳۷۰۲۶	۶۵۲۸۱۸	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه.....	۲۲۴۵۲۳۴	۴۷۷۳۹۰	۴۸۳۷۶۲	
ساختمان.....	۳۰۴۷۰۳۳	۳۵۲۷۷۴۳۴	۲۵۳۹۶۲۳	
عمده‌فروشی و خردۀ فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها.....	۴۵۶۶۶۱۱	۹۲۷۷۱۸۱	۸۷۷۸۲۰۲	
حمل و نقل، انبارداری و پست.....	۹۸۷۵۷۸	۲۲۸۱۶۸۶	۲۷۹۶۷۲۵	
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا.....	۲۴۴۶۲۱	۵۷۱۸۴۵	۶۶۸۳۱۳	
اطلاعات و ارتباطات.....	۱۹۴۰۳۸	۴۷۴۴۵۷	۶۱۲۷۷۹	
فعالیت‌های مالی و بیمه.....	۴۹۴۹۴۸	۵۶۳۸۱۵	۶۵۷۳۳۱	
املاک و مستغلات.....	۳۳۷۵۱۵۲	۷۹۳۰۲۹۲	۹۶۱۷۷۸۷	
فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی.....	۱۹۸۴۲۳	۳۸۳۵۳۸	۴۶۸۷۰۵	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی.....	۲۰۶۷۴۹	۴۳۴۵۶۸	۴۷۴۸۵۹	
اداره امور عمومی و خدمات شهری.....	۲۰۸۹۸۵۱	۳۷۱۶۶۶۰	۴۵۲۱۹۶۴	
آموزش.....	۲۶۷۹۳۰۹	۴۲۹۴۰۷۶	۵۳۲۵۱۳۷	
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی.....	۲۴۲۴۳۱۹	۴۶۶۹۶۳۱	۶۲۵۱۹۸۸	
فعالیت‌های هنری، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات.....	۴۹۸۲۸۷	۹۲۷۰۶۴	۱۰۳۵۱۵۳	
جمع (۱)	۱۸۳۰۰۷۸۷۸	۳۰۶۱۰۱۲۰۱	۲۱۲۶۳۱۸۳۱	
خالص مالیات بر واردات.....	۱۱۴۵۰۷	-۳۴۲۷۶	۲۱۰۷۴۵	
مالیات بر واردات.....	۳۰۲۵۹۸	۲۴۴۶۶۲	۴۸۲۲۱۸	
یارانه بر واردات.....	۱۸۸۰۹۲	۳۷۸۹۳۹	۲۷۱۴۷۳	
محصول ناخالص داخلی (به قیمت بازار).....	۱۸۳۱۲۲۳۸۵	۳۰۶۰۶۶۹۲۵	۲۱۲۸۴۲۵۱۶	
محصول ناخالص داخلی بدون نفت (به قیمت بازار).....	۳۰۱۵۹۰۱۴	۶۱۶۰۷۴۷۹	۶۹۱۹۷۶۹۷	

۱-۲۳-۱- محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار و ارزش افزوده در بخش‌های عمده اقتصادی (دنباله) (میلیون ریال)

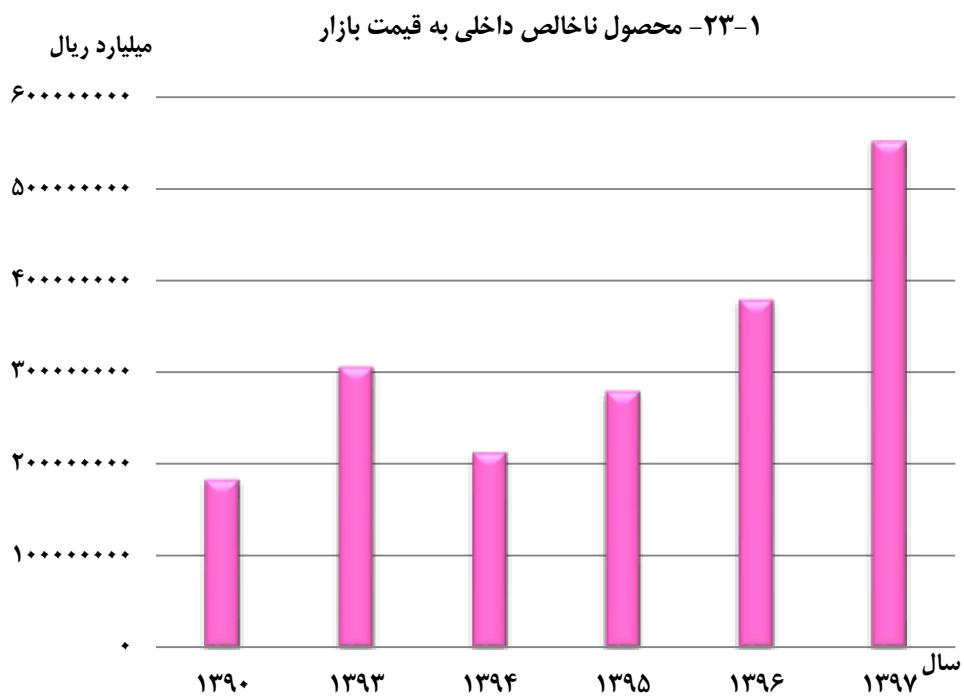
شرح	(به قیمت جاری)	(۱)۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۳۷۰۴۹۰۸	۱۵۲۹۹۵۳۰	۲۱۳۸۹۹۵۸	
استخراج معدن	۱۹۹۷۹۱۹۵۶	۲۷۳۰۲۱۸۶۱	۴۱۲۲۷۴۴۶۵	
صنعت	۱۱۸۵۵۸۸۳	۱۴۶۲۹۳۰۲	۲۰۸۲۰۷۴۴	
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۷۳۷۳۵۶	۸۸۸۱۶۶	۱۰۶۸۹۴۲	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۳۱۰۹۳۲	۶۲۹۵۵۰	۷۸۴۸۴۴	
ساختمان	۵۱۳۲۰۸۶	۱۶۷۲۲۹۱۶	۱۶۲۰۸۹۰۸	
عمده‌فروشی و خردفروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها	۹۹۲۰۴۲۹	۱۲۵۰۹۱۰۶	۱۸۰۸۵۷۷۷	
حمل و نقل، اتبارداری و پست	۳۴۴۲۸۹۸	۴۱۴۵۳۸۴	۸۶۵۹۵۴۰	
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۷۲۶۷۰۲	۷۸۴۲۴۵	۱۱۰۰۰۹	
اطلاعات و ارتباطات	۸۲۶۴۴۵	۹۷۲۲۲۳۶	۱۳۳۲۵۴۱	
فعالیتهای مالی و بیمه	۷۰۸۹۸۹	۱۰۰۷۴۶۵	۲۱۰۶۰۹۳	
املاک و مستغلات	۱۰۹۸۹۹۱	۱۲۳۸۶۷۵۵	۱۶۸۵۴۹۰۱	
فعالیتهای حرفه‌ای، علمی و فنی	۵۲۲۳۷۴	۶۵۴۴۴۲	۸۱۸۸۹۲	
فعالیتهای اداری و خدمات پشتیبانی	۵۱۷۲۷۴	۶۱۷۰۷۰	۷۲۲۳۹۰	
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۵۷۳۳۵۳۸	۶۹۴۱۵۰۵	۸۵۱۴۹۰۶	
آموزش	۶۳۸۵۳۳۷	۷۱۰۰۷۹۳	۸۸۴۸۲۹۱	
فعالیتهای مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۶۳۵۴۸۸۹	۸۲۳۵۴۹۴	۱۰۳۲۷۵۱۹	
فعالیتهای هنری، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات	۱۲۰۱۴۱۴	۱۶۰۱۸۵۱	۲۰۰۸۹۵۴	
جمع (۱)	۲۷۸۱۶۲۴۰۲	۳۷۸۱۱۴۷۶۷۰	۵۰۱۹۲۷۶۷۵	
خالص مالیات بر واردات	۶۳۰۷۲۳	۱۱۴۴۱۱۲	۷۹۷۵۸۸	
مالیات بر واردات	۷۸۸۸۸۹	۱۲۹۲۰۶۳	۸۷۳۵۱۴	
یارانه بر واردات	۱۵۸۱۶۶	۱۴۷۹۵۱	۷۵۹۲۶	
محصول ناخالص داخلی (به قیمت بازار)	۲۷۹۴۹۳۱۲۵	۳۷۹۲۹۱۷۱۲	۵۰۵۷۲۵۲۶۳	
محصول ناخالص داخلی بدون نفت (به قیمت بازار)	۱۰۲۳۸۱۲۶۰	۱۰۶۶۲۲۱۶۰	۱۴۱۱۳۰۹۱۰	

(۱) اطلاعات توسط سازمان ذی‌ربط، تجدیدنظر شده است.

(۲) اختلاف جزئی در سرجمع به دلیل گردکردن ارقام می‌باشد.

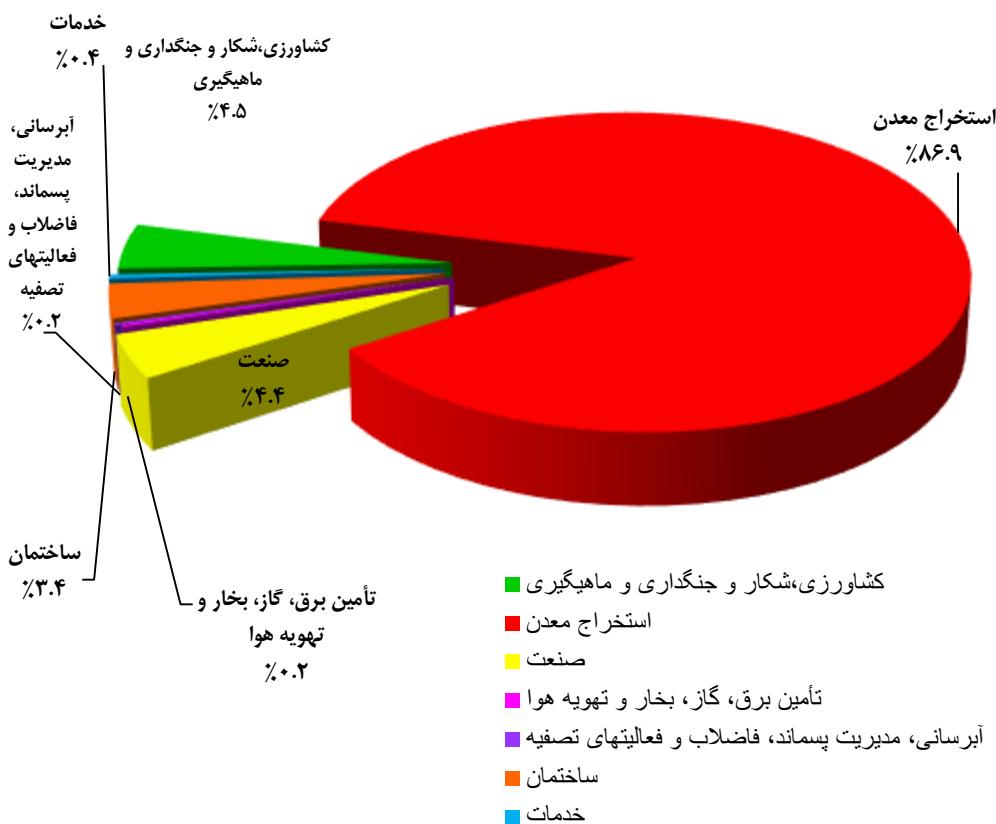
مأخذ - مرکز آمار ایران. (رسم)

- مرکز آمار ایران دفتر حساب‌های اقتصادی.

مبنای: جدول ۲۳-۱

۲۳-۲- سهم ارزش افزوده در بخش‌های عمدۀ اقتصادی: ۱۳۹۷

مبنای: جدول ۲۳-۱

۲۳-۲- ستانده بخششای عمدہ اقتصادی

(میلیون ریال)	(۱)۱۳۹۴	(۱)۱۳۹۳	(۱)۱۳۹۰	شرح
(به قیمت‌های جاری)				
	۲۶۹۶۴۹۱۵۹	۳۴۰۴۰۱۱۲۰	۲۰۱۷۶۹۳۷۷	جمع (۱)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری.....	۱۸۶۳۳۰۰۲	۱۶۴۷۴۶۷۹	۶۵۱۷۷۰۳	
استخراج معدن.....	۱۴۸۱۶۶۰۹۶	۲۴۸۱۱۱۲۳۷	۱۵۴۱۰۱۴۵۴	
صنعت.....	۲۲۵۶۹۰۰۳	۱۹۷۴۸۸۲۶	۹۱۰۷۰۰۴	
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا.....	۱۰۱۵۶۷۰	۹۳۵۲۶۲	۶۱۸۹۵۰	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه...	۷۲۶۳۷۷	۶۵۵۳۲۶	۳۴۲۸۲۵	
ساختمان.....	۶۱۹۶۸۱۶	۸۶۶۷۷۹۱	۷۸۹۶۴۵۴	
عمده‌فروشی و خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها.....	۱۳۲۷۴۸۲۳	۱۳۹۹۹۵۱۸	۶۸۶۰۳۴۳	
حمل و نقل، انبارداری و پست.....	۳۸۱۹۹۴۰	۳۱۰۵۱۶۷	۱۴۲۷۶۱۶	
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا.....	۸۷۲۹۴۳	۷۴۶۷۷۶	۳۱۸۶۲۸	
اطلاعات و ارتباطات.....	۹۴۱۹۴۸	۷۲۵۲۱۶	۳۱۲۸۲۳	
فعالیت‌های مالی و بیمه.....	۱۱۲۴۱۴۰	۹۴۰۷۶۸	۶۶۰۵۵۷	
املاک و مستغلات...	۱۰۵۷۰۷۱۸	۸۸۳۵۵۶۴	۳۹۲۳۶۰۰	
فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی.....	۵۶۱۳۷۲	۴۴۴۲۰۰	۲۳۴۷۸۷	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی.....	۸۱۲۳۴۹	۷۴۶۷۴۸	۳۶۱۰۹۳	
اداره امور عمومی و خدمات شهری.....	۵۷۳۶۳۸۷	۴۷۲۶۰۹۵	۲۶۹۴۸۰۸	
آموزش.....	۶۰۸۹۱۴۴	۴۹۲۷۲۷۴	۳۰۳۴۳۰۷	
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی...	۷۲۰۳۰۴۹	۵۴۰۷۰۱۹	۲۷۱۰۷۹۶	
فعالیت‌های هنری، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات.....	۱۳۳۵۹۷۲	۱۲۰۴۲۵۲	۶۴۵۶۵۹	

۲۳-۲- ستانده بخش‌های عمدۀ اقتصادی (دنباله)

(میلیون ریال)	۱۳۹۷	۱۳۹۶	(۱) ۱۳۹۵	شرح
(به قیمت‌های جاری)				
	۳۲۹۷۴۵۱۰۱	۴۴۱۶۵۶۷۰۱	۳۲۰۱۰۶۷۹۷	جمع ^(۲)
۳۷۳۶۲۶۱۹	۲۶۰۹۰۳۳۶	۲۲۶۹۸۷۹۳		کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری.....
۴۱۷۲۸۶۰۰۴	۲۷۸۳۱۲۷۵۵	۲۰۴۱۲۳۴۱۷		استخراج معدن.....
۳۱۷۳۸۰۱۴	۲۲۲۴۹۸۹۰	۱۹۱۲۶۵۹۸		صنعت.....
۱۶۳۰۰۵۶۲	۱۴۹۱۶۵۸	۱۱۰۶۳۵۰		تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا.....
۱۱۲۴۶۵۹	۹۰۵۴۱۹	۵۳۸۰۷۴		آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه...
۳۹۴۲۷۱۴۱	۴۰۴۲۳۲۱۵	۱۲۴۰۶۵۳۵		ساختمان.....
۲۷۲۵۱۹۹۵	۱۸۷۵۰۵۶۲	۱۵۰۵۸۸۸۶		عمده‌فروشی و خردۀ فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها.....
۱۱۶۸۰۴۰۰	۵۵۵۸۷۰۶	۴۶۸۹۵۳۶		حمل و نقل، انبارداری و پست.....
۱۴۳۱۶۵۰	۱۰۲۱۶۷۹	۹۵۳۰۶۸		فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا.....
۱۹۰۰۵۰۷۳	۱۵۶۴۱۵۴	۱۲۲۲۴۵۵		اطلاعات و ارتباطات.....
۲۸۹۸۶۶۰	۱۶۱۶۴۵۳	۱۲۰۹۵۸۳		فعالیت‌های مالی و بیمه.....
۱۸۸۵۷۷۷۶	۱۳۶۶۴۴۶۷	۱۲۰۴۲۷۷۴		املاک و مستغلات.....
۹۸۹۸۳۹	۸۱۶۰۷۷	۶۷۱۱۱۲		فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی.....
۱۱۷۷۶۱۱	۹۹۵۱۸۱	۸۷۸۲۷۷		فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی.....
۱۰۷۸۱۹۷۵	۸۹۱۸۰۳۳	۷۳۰۹۳۷۴		اداره امور عمومی و خدمات شهری.....
۹۷۳۱۲۳۵	۷۷۹۸۲۲۳	۷۲۶۴۲۸۸		آموزش.....
۱۱۹۲۸۳۷۸	۹۴۴۱۵۸۷	۷۲۴۳۴۸۸		فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی...
۲۵۳۱۵۱۸	۲۰۳۷۷۴۴	۱۵۶۴۱۹۰		فعالیت‌های هنری، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات.....

(۱) اطلاعات توسط سازمان ذی‌ربط، تجدیدنظر شده است.

(۲) اختلاف جزئی در سرجمع به دلیل گردکردن ارقام می‌باشد.

مأخذ- مرکز آمار ایران. (ارم)

- مرکز آمار ایران دفتر حساب‌های اقتصادی.

۲۳-۳- مصرف واسطه بخش‌های عمده اقتصادی به قیمت جاری

(۱)۱۳۹۴	(۱)۱۳۹۳	(۱)۱۳۹۰	شرح
۳۷۰۱۷۹۲۸	۳۶۳۰۰۵۱۹	۱۸۷۶۱۵۰۰	جمع (۲)
۷۷۷۲۸۱۴	۷۰۷۵۳۴۹	۲۹۴۶۸۶۰	کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری.....
۳۹۶۸۸۷۵	۳۴۴۷۹۸۹	۱۷۲۳۸۸۵	استخراج معدن.....
۹۸۷۹۷۲۹	۷۸۷۶۸۶۵	۳۷۸۵۰۵۲	صنعت.....
۳۶۲۸۵۲	۲۹۸۲۳۶	۱۳۳۵۸۶	تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا.....
۲۴۲۶۱۴	۱۷۷۹۳۷	۹۷۵۹۱	آبرسانی، مدیریت پسمند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه...
۳۶۵۷۱۹۳	۵۱۴۰۳۵۷	۴۸۴۹۴۲۱	ساختمان.....
۴۴۹۶۶۳۱	۴۷۲۲۳۳۷	۲۲۹۳۷۳۳	عمده فروشی و خرده فروشی؛ تعمیر وسایل نقلیه و کالاها.....
۱۰۲۳۲۱۵	۸۲۳۴۸۱	۴۴۰۰۳۸	حمل و نقل، ابزار داری و پست.....
۲۰۴۶۳۰	۱۷۴۹۳۱	۷۴۰۰۷	فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا.....
۳۲۹۱۶۹	۲۵۰۷۶۰	۱۱۸۷۸۶	اطلاعات و ارتباطات.....
۴۶۶۸۰۹	۳۷۶۹۵۳	۱۶۵۶۰۹	فعالیت‌های مالی و بیمه.....
۹۵۲۹۳۲	۹۰۵۲۷۲	۵۴۸۴۴۸	املاک و مستغلات.....
۹۲۶۶۶	۶۰۶۶۲	۳۶۳۳۳	فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی.....
۳۳۷۷۴۹۰	۳۱۲۱۸۱	۱۵۴۳۴۵	فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی.....
۱۲۱۴۴۲۳	۱۰۰۹۴۳۵	۶۰۴۹۵۶	اداره امور عمومی و خدمات شهری.....
۷۶۴۰۰۷	۶۳۳۱۹۸	۳۵۴۹۹۸	آموزش.....
۹۵۱۰۶۰	۷۳۷۳۸۸	۲۸۶۴۷۷	فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی...
۳۰۰۸۱۹	۲۷۷۱۸۹	۱۴۷۳۷۲	فعالیت‌های هنری، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات.....

۲۳-۳- مصرف واسطه بخش‌های عمده اقتصادی به قیمت جاری (دبaleh) (میلیون ریال)

۱۳۹۷	۱۳۹۶	(۱) ۱۳۹۵	شرح
۷۷۸۱۱۷۴۳۳	۶۳۵۰۹۰۳۱	۴۱۲۴۴۳۹۰	جمع (۲)
۱۵۹۷۲۶۶۱	۱۰۷۹۰۸۰۶	۸۹۹۳۸۸۶	کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری.....
۵۰۱۱۵۳۹	۵۲۹۰۸۹۴	۴۳۳۱۴۶۱	استخراج معدن.....
۱۰۹۱۷۲۶۹	۷۶۲۰۵۵۸	۷۲۷۰۷۱۵	صنعت.....
۵۶۱۶۲۰	۶۰۳۴۹۱	۳۶۸۹۹۴	تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا.....
۳۴۹۸۱۱۵	۲۷۵۸۶۸	۲۲۷۱۴۲	آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه.....
۲۳۲۱۸۲۲۳	۲۳۷۰۰۲۹۹	۷۲۷۴۴۴۹	ساختمان.....
۹۱۶۶۲۱۸	۶۲۴۱۴۵۶	۵۱۳۸۴۵۷	عمده‌فروشی و خردۀ فروشی، تعمیر و سایل نقلیه و کالاها.....
۳۰۲۰۸۶۰	۱۴۱۳۳۲۱	۱۲۴۶۶۳۹	حمل و نقل، ابزارداری و پست.....
۳۳۱۶۴۱	۲۳۷۴۴۳۴	۲۲۶۳۶۶	فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا.....
۵۷۲۵۳۱	۵۹۱۹۱۱۹	۳۹۶۰۱۰	اطلاعات و ارتباطات.....
۷۹۲۵۶۷	۶۰۸۹۸۸	۵۰۰۰۵۹۴	فعالیت‌های مالی و بیمه.....
۲۰۰۲۸۷۵	۱۲۷۷۷۱۲	۱۰۵۳۷۸۴	املاک و مستغلات.....
۱۷۰۹۴۶	۱۶۱۶۳۵	۱۴۸۷۳۷	فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی.....
۴۵۵۲۲۱	۳۷۸۱۱۱	۳۶۱۰۰۳	فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی.....
۲۲۶۷۰۶۹	۱۹۷۶۵۲۸	۱۵۷۵۸۳۶	اداره امور عمومی و خدمات شهری.....
۸۸۲۹۴۳	۶۹۸۰۳۰	۸۷۸۹۵۰	آموزش.....
۱۶۰۰۸۵۹	۱۲۰۶۰۹۳	۸۸۸۵۹۸	فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی..
۵۲۲۵۶۴	۴۳۵۸۹۳	۳۶۲۷۷۵	فعالیت‌های هنری، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات.....

(۱) اطلاعات توسط سازمان ذی‌ربط، تجدیدنظر شده است.

(۲) اختلاف جزئی در سرجمع به دلیل گردکردن ارقام می‌باشد.

مأخذ - مرکز آمار ایران. (رم)

- مرکز آمار ایران دفتر حساب‌های اقتصادی.

